

HANDLEIDING VIR DIENSLERAARS

Die handleiding vir diensleraars moet in samehang met Kerkorde artikels 4 en 5, asook reglemente 11,12,13,19 en 20, en ander toepaslike besluite van die Algemene Sinode gelees word.

1. Agtergrond van die ontstaan van die diensleerbediening

- 1.1 Die missionale beweging het bepalende ekklesiologiese verskuiwings in die NG Kerk teweeg gebring. Een hiervan is dat dit die ampsbeskouing van die NG Kerk onder die soeklig geplaas het. Die geprofessionaliseerde predikantsamp se gebrek aan veerkragtigheid om aan die uitdagings van gemeenskapsgerigte bedieninge te voldoen, het al hoe duideliker geword. Die bedieningsbehoefte in afgeleë plekke, missionale kontekste, gemarginaliseerde omgewings, toegespitste vaardighede vir projek- en spesifieke bedieninge oor grense heen, die bou van netwerke, die ontwikkeling van vennootskappe, het die noodsaaklikheid vir die verbreding van die ampte onderstreep.
- 1.2 Verder is die NG Kerk geseënd is met hoogs gekwalifiseerde en goed toegeruste lidmate wat met 'n oortuigde roeping van die Here leef. Hierdie roeping wat akuit in die harte van mense leef moet dikwels net ontsluit word. Die verbreding van die amp, soos dit in die diensleeramodel manifesteer, is 'n baie nuttige instrument om juis dít te doen. Hiermee kry die missionale kerk se bediening in diverse kontekste nuwe momentum.
- 1.3 Hierdie verbreding van die amp lei noodwendig tot vernuwende denke ten opsigte opleiding en bedieningsontwikkeling van geroepenes. Verwerwing van kennis, die aanleer van bedieningsvaardighede en die vorming van geloofsgewoontes word die hoekstene vir die ontwikkeling van kapasiteit vir 'n missionale bediening. Daarvoor is 'n meer holistiese praktykgerigte benadering bedoel, teenoor *opleiding* wat tradisioneel verstaan word as meer teoretiese benadering. Hierdie wending word verder ondersteun deur die feit dat teologiese opleiding reeds vanaf 'n residensiële model begin skuif het na 'n leermodel waar vaardighede proefondervindelik in die praktyk ontwikkel word. Die ruimtes waar dit ingeoefen en geïntegreer word, is byvoorbeeld die seminariums of kerk-eie opleiding, ringe, gemeentes, mentorskappe en VBO.
- 1.4 Teen bogenoemde agtergrond het die diensleeramodel ontwikkel om die kritiese gaping, wat in die ampsaanbod van die NG Kerk ontstaan het, te vul.

2. Definisie en woordomskrywing

2.1 'n Diensleraar is 'n persoon wat die vereiste kerklike opleiding deurloop het, vir 'n spesifieke toegespitste bedieningsterrein gelegitimeer en bevestig is om hierdie diens te lewer ooreenkomstig die terrein van opleiding.

3. Die aard van die diensleraaramp

3.1 Diensleraars verrig 'n toegespitste bediening in een of meer spesifieke veld soos byvoorbeeld: pastoraat, jeug- en familiebediening, prediking, diakonaat, geloofsvorming, evangelisasie, kerkplanting, aanbidding, bejaardebediening, berading, lering, uitreikbediening en sending. (Hierdie toegespitste terreine kan na gelang van behoefte deur die kerk uitgebrei word met gepaardgaande opleidingsbane.)

3.2 Die implikasie hiervan is dat diensleraars nie dieselfde omvattende teologiese opleiding as predikante ontvang nie, en daarom nie die bevoegdheid ontvang om die volle spektrum van 'n gemeente se bediening (soos predikante) te behartig nie.

3.3 Diensleraars se opleiding is dus veel eerder daarop gerig om spesifieke bedieningsterreine met toegespitste vaardighede te bedien. Die bedoeling is dus nie dat diensleraars predikante te vervang nie, maar hulle juis aanvul en dus die bedieningsuitsette in 'n gemeente te verhoog.

3.4 Teen hierdie agtergrond word diensleeraposte primêr geskep om in 'n missionale konteks toegespitste bedieninge te behartig. Dit is dus ook nie bedoel is om predikantsposte te vervang in gemeentes wat finansiële- en/of demografies marginaal geraak het en waar predikante nie meer bekostig kan word nie.

4. Kerkregtelike posisie van 'n diensleerapost

4.1 Diensleraars word spesifiek gelegitimeer in die toegespitste bedieningsveld waarvoor opleiding ontvang is.

4.2 Diensleraars is gelykwaardig aan die ander drie besondere ampte, maar verskil soos die ander drie ampte in opdrag en werk van mekaar (Kerkorde Artikel 4).

4.3 'n Diensleerapost werk altyd saam met en onder leiding van – die plaaslike gemeente se predikant. 'n Diensleerapost kan wel vir 'n beperkte termyn wanneer die gemeente 'n vakature het vir die predikantspos wat in proses is om gevul te word, met die goedkeuring van die ring, onder toesig van die konsulent werk. Hierdie posisie wil nie die diensleerapost ampsgewys ondergeskik aan die predikant stel nie (want die ampte is gelyk), maar wil die aanvullende rol wat die diensleerapost tot die predikant in die bedieningspan van die gemeente onderstreep.

- 4.4 'n Diensleraarspos kan slegs geskep word, indien daar 'n wesentlike en substansiële behoefte vir so 'n pos/bediening in 'n gemeente bestaan. 'n Diensleraar is nie beroepbaar vir ander bedieninge buite die toegespitste bedieningsveld waarvoor hulle opgelei en gelegitimer is nie.
- 4.5 'n Diensleraar kan slegs beroep word indien daar 'n gevulde predikantspos in die gemeente bestaan.
- 4.6 Wanneer diensleraars verhuis en dus nie meer die pos waarin hy bevestig is vul nie, verander die diensleraarbevoegdheid terug na proponent met kennisgewing aan die ATP en moet hy van voor af beroep word vir 'n toepaslike beskikbare pos.
- 4.7 Diensleraars het preekbevoegdheid en kan die sakramente bedien in die gemeente waar hulle bevestig en werksaam is. Diensleraars kan ook op uitnodiging van 'n kerkraad die woord verkondig en sakramente bedien.
- 4.8 Diensleraars kan by binnelandse sake as huweliksbevestigers geregistreer.
- 4.9 Diensleraars word bevestig as diensleraars nadat 'n wettige beroep uitgebring is en die nodige approbasie verkry is.
- 4.10 As ampsdraer is 'n diensleraar by verstek lid van die kerkraad en kan in enige posisie in die vergadering of die kerkverband verkies word. (Kerkorde Artikel 28)
- 4.11 Diensleraars staan onder die opsig en tug van die ring, sonder om die opsig van die kerkraad oor sy ampsdraers uit te sluit (vergelyk *Kerkorde*, artikel 31.7 en 62.2).
- 4.12 Diensleraars word soos predikante na meerdere vergaderings afgevaardig (*Kerkorde* reglement 19.5). Dit beteken dat soos daar 'n kerkraadslid vir 'n predikantspos afgevaardig word, word daar ook vir 'n diensleraarpos 'n kerkraadslid afgevaardig.
- 4.13 'n Diensleraar kan soos 'n predikant in 'n voltydse-, tentmaker-, deeltydse- of vastetermynpos beroep en bevestig word (*Kerkorde* reglement 12.2.3.9)
- 4.14 Diensleraars moet hulle jaarliks vóór 31 Mei by die Algemene Taakspan Predikantesake aanmeld ten einde aan te dui of hulle steeds beskikbaar is vir beroeping in die bediening van die kerk. Hierdie aanmelding moet vergesel wees van die bygewerkte vertroulike inligting en die nodige jaarlikse registrasiegelde.
- 4.15 Diensleraars moet soos predikante, by die kerk se bedieningsontwikkelingprogram (VBO) inskakel. Honderd krediete moet jaarliks vir die eerste drie jaar na legitimasie verwerf word. Na hierdie drie jaar word dit van 'n diensleraar verwag om jaarliks 50 krediete te verwerf.
- 4.16 Omdat daar nie 'n voorgeskrewe aanspreekvorm vir diensleraars is nie, staan dit gemeentes vry hoe hulle diensleraars aanpreek.

5. Skep van 'n diensleraarspos

- 5.1 'n Diensleeraarspos word deur die ring op versoek van die kerkraad geskep. Hierdie aansoek van 'n kerkraad bevat 'n motivering wat die spesifieke bedieningsarea duidelik omskryf en die finansiële volhoubaarheid van die pos bevestig.
- 5.2 'n Ring/gemeente kan slegs 'n diensleeraarspos skep as daar reeds 'n gevulde predikantspos in 'n gemeente bestaan.
- 5.3 'n Diensleeraarspos kan nie gevul word om die bevoegdheid te verkry of te behou of om sitting in kerklike vergaderinge te verkry nie.
- 5.4 Beroeping en bevestiging geskied, soos in die geval van predikante, aan die hand van Kerkorde Artikel 8 Reglement 13 vir die Beroeping, Bevestiging, Demissie en Emeritaat van Predikante.

6. Diensooreenkoms vir 'n diensleeraarspos

6.1 Posbeskrywing en pligtetaat

'n Formele diensooreenkoms word tussen die werkgewer (kerkraad) en die werknemer (diensleeraar) opgestel. 'n Diensooreenkoms moet 'n duidelike taakomskrywing en pligtetaat bevat, asook beide partye se verantwoordelikhede jeens mekaar. Die diensooreenkoms en posbeskrywing vir predikante (sien die Kerkorde) kan as voorbeeld gebruik word en aangepas word om te belyn met die spesifikasies van die diensleeraarspos. Verpligtinge en verantwoordelikhede van diensleeraars in deelydse poste wat ook in diens van ander werkgewers staan moet duidelik verreken word in diensooreenkoms. Die ring, wat die diensooreenkoms moet goedkeur, kan behulpsaam wees met die opstel van 'n diensooreenkoms.

6.2 Vergoeding

'n Vergoedingspakket word tussen die werkgewer (kerkraad) en die werknemer (diensleeraar) onderhandel op die basis van totale koste van indiensneming. Vergoeding moet belyn wees met die gewig van die pos, wat bepaal word deur faktore soos die tipe pos (byvoorbeeld voltyds of deelydse), die aantal diensure, vlak van verantwoordelikheid en jare diens. Die riglyne vir vergoeding wat die Algemene Taakspan Predikantesake jaarlikse beskikbaar stel, kan geraadpleeg word. (Vergelyke Bylaag B)

6.3 Pensioen (reglement 19.3)

Wetgewing vereis dat alle permanente werknemers aan 'n pensioenfonds behoort. Diensleeraars in voltydse-, deelydse- en vastetermynposte (langer as ses maande) is verplig om in te skakel by een van die toepaslike sinode se pensioenfonds-opsies. Wanneer 'n deelydse- en vastetermynpos diensleeraar reeds ingeskakel is by 'n ander wetlik goedgekeurde pensioenfonds, is daar vrystelling van hierdie verpligting. Tentmaker diensleeraars is vrystel van verpligte inskakeling by 'n pensioenfonds.

6.4 Medies, vervoer en behuising

Toelae vir medies, vervoer en behuising moet verreken word in die TKVI vergoedingspakket.

6.5 Verlof

Vir diensleraars geld dieselfde verlofreëlings as vir predikante. Verlof word in die diensooreenkoms onderhandel aan die hand van Reglement 20 vir die verlof van predikante. Die aantal verlofdae word pro rata bepaal na gelang van die tipe en persentasie van die pos.

7. Toelating, opleiding en bedieningsontwikkeling

7.1 Toelating/Keuring

Die A-Z voorskrifte vir predikante dien as 'n lens waarvolgens 'n aansoek beoordeel word. Hierdie aansoek moet vergesel wees van 'n amptelike aanbeveling deur die betrokke aansoeker se kerkraad en ring. Die keuring van voornemende studente geskied deur die onderskeie kuratoria aan die hand van hierdie aansoek en aanbevelings.

7.2 Opleiding

7.2.1 Akademiese opleiding

7.2.1.1 Eersteloopbaanstudente moet 'n B.Th. graad (of goedgekeurde ekwivalente graad in teologie) verwerf aan een van die opleidingsentra wat by die NG Kerk geakkrediteer is (NQF 7-vlak). Indien die B graad in teologie aan 'n ander opleidingsinstelling verwerf is, mag dit nodig wees dat die kuratorium addisionele teologiese opleiding vereis om die opleiding te belyn met die raamwerk vir missionale kapasiteite.

7.2.1.2 Naas bogenoemde kan 'n spesialiskundigheid kursus op SAQA vlak 5 en hoër by Hugenate Kollege gevolg word (bv. 'n Occupational Certificate in Maatskaplike Werk of een of meer van die bedienaarskursusse)

7.2.1.3 In die geval van die Jeugwerk B.Th. graad by die Fakulteit Teologie op Stellenbosch word 'n addisionele kwalifikasie nie benodig nie.

7.2.1.4 Persone met ander B-grade (byvoorbeeld onderwys, sielkunde, maatskaplike werk, regte, CA, musiek, verpleging, ens.) moet 'n kern-teologiese komponent, op vlak van NGD of Hons in B.Th. (NQF 7) doen.

7.2.2 Kerkeie opleiding

7.2.2.1 'n Suksesvolle deelname aan en afhandeling van die betrokke kuratorium se kerkeie program is 'n vereiste.

7.2.2.2 Alle diensleraars moet die kursus in erediens en prediking leiding deurloop.